

1. ☒ Ούλοφ Πάλμε & Επάφου & Χρυσίππου 1, Ζωγράφου,
☎ 210 74 88 030
2. ☒ Φανερωμένης 13, Χολαργός,
☎ 210 65 36 551
www.en-dynamei.gr

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023(ΟΛΑ ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ), ΕΦ' ΟΛΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑ: .....

Βαθμός

%

ΗΜ/ΝΙΑ: .....

, / 4 / 2023

ΤΜΗΜΑ: .....

Α' Ομάδα

A.1. Να γράψετε τη λέξη **Σωστό** ή **Λάθος** δίπλα από το γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση, ανάλογα με το περιεχόμενό της. (/10 μονάδες)

- α)** Μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή χάθηκαν οι αναπτυγμένες οικονομικά και πολιτιστικά περιοχές της Μικράς Ασίας και της Δυτικής Θράκης.
- β)** Ένας από τους λόγους που οι ηγεσίες των κομμάτων παρουσίαζαν μεγάλη διάθεση για καταστρατήγηση του συντάγματος την περίοδο 1922-1936 ήταν η επιδίωξη τους να εξουδετερώσουν τον πολιτικό αντίπαλο με κάθε μέσο.
- γ)** Οι αντιβενιζελικοί απείχαν από τις εκλογές της 9ης Ιουνίου 1935.
- δ)** Το ζήτημα για τη χωριστή κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση των ετεροχθόνων κατά την Εθνοσυνέλευση του 1844, προκάλεσε τις διαμαρτυρίες των Μεγάλων Δυνάμεων.
- ε)** Η κύρια πλουτοπαραγωγική πηγή στα παράλια του Εύξεινου Πόντου μετά την παραχώρηση των ειδικών προνομίων "Χάτι Σερίφ" και "Χάτι Χουμαγιούν" ήταν το διαμετακομιστικό εμπόριο.

A.2. Να καταγράψετε:

(/15 μονάδες)

- α)** το περιεχόμενο του όρου "**Πρώτο Παγκόσμιο Παν-ποντιακό Συνέδριο**". (5 μονάδες)
- β)** το περιεχόμενο του όρου "**Πολιτοφυλακή της Κρήτης**". (5 μονάδες)
- γ)** τους λόγους για τους οποίους δόθηκε **προτεραιότητα** στην εγκατάσταση των προσφύγων της Μικρασιατικής Καταστροφής στη **Μακεδονία** και τη **Δυτική Θράκη**. (5 μονάδες)

B.1. Σχετικά με τους **προσφυγικούς πληθυσμούς** που εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα μετά τη Μικρασιατική καταστροφή να αναφερθείτε: (11 μονάδες)

- α.** στους **λόγους** που το έργο της αποκατάστασης των προσφύγων χαρακτηρίστηκε **τιτάνιο**, καθώς και τους **λόγους** για τους οποίους η αντίδραση του κράτους σ' αυτό το ζήτημα ήταν μάλλον **επαρκής**. (6 μονάδες)
- β.** τη **συμβολή** των προσφύγων στον νεοελληνικό πολιτισμό. (5 μονάδες)

B.2. Να εξετάσετε:

α. τις **αντιδράσεις** των **Κρητών** στο ενδεχόμενο της **ανάληψης της πρωθυπουργίας** της Ελλάδας από τον Ελευθέριο Βενιζέλο την περίοδο μετά την επανάσταση στο Γουδί. (7 μονάδες)

- β. κατά πόσο **εκπληρώθηκαν** οι αναπτυξιακές προσδοκίες που καλλιέργησε η κατασκευή του **σιδηροδρομικού δικτύου** στην Ελλάδα κατά την πρώτη δεκαετία του 20 αιώνα. (7 μονάδες) (/14 μονάδες)

Β' Ομάδα

Γ.1. Με βάση τα παρακάτω κείμενα και τον πίνακα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να εκτιμήσετε τις **συνέπειες** και τις **συνακόλουθες εξελίξεις** μετά από την εκλογική ήττα του Ελευθερίου Βενιζέλου την 1η Νοεμβρίου 1920, αφενός στο **οικονομικό** και αφετέρου στο **πολιτικό** πεδίο, μέχρι και τη Μικρασιατική καταστροφή (1922). (/25 μονάδες)

Κείμενο Α'

Δήλωση των Μεγάλων Δυνάμεων που παραδόθηκε στην Ελλάδα το Δεκέμβριο του 1920, μετά την εκλογική ήττα του Βενιζέλου (1 Νοε.) και το δημοψήφισμα (22 Νοε.) που επανέφερε τον βασιλιά Κωνσταντίνο.

Οι κυβερνήσεις της Μ. Βρετανίας, της Γαλλίας και της Ιταλίας έδωσαν διαρκώς στο παρελθόν δείγματα καλής θέλησης απέναντι στον ελληνικό λαό. Επομένως αισθάνθηκαν οδυνηρή έκπληξη από τα γεγονότα που συνέβησαν πρόσφατα στην Ελλάδα. Δεν επιθυμούν να παρέμβουν στα εσωτερικά της Ελλάδας. Αλλά αισθάνονται δεσμευμένες να δηλώσουν δημόσια ότι την αποκατάσταση στο θρόνο της Ελλάδας ενός βασιλιά που η προδοτική στάση και συμπεριφορά του απέναντι στους Συμμάχους κατά τη διάρκεια του πολέμου τους προκάλεσε μεγάλες στεναχώριες και απώλειες, δεν μπορούν να τη θεωρήσουν παρά ως επικύρωση εκ μέρους της Ελλάδας των εχθρικών του πράξεων. Αυτή η ενέργεια θα δημιουργήσει μια νέα δυσμενή κατάσταση στις σχέσεις ανάμεσα στην Ελλάδα και στους Συμμάχους και σ' αυτή την περίπτωση οι τρεις κυβερνήσεις επιφυλάσσουν στους εαυτούς των απόλυτη ελευθερία στο χειρισμό της κατάστασης που δημιουργήθηκε μ' αυτόν τον τρόπο.

Πίνακας του μέσου ημερήσιου κόστους της μικρασιατικής εκστρατείας ανά έτος.

Έτος	Εκατομ. Δραχμές
1919	2,8
1920	3,5
1921	6,8
1922	8,0

Κείμενο Β'

Πολιτική των αντιβενιζελικών κυβερνήσεων μετά την νίκη τους το Νοέμβριο του 1920

Στις 9/22 Νοε. 1920 είκοσι επτά βενιζελικοί νομάρχες απολύθηκαν και λίγες μέρες αργότερα διορίστηκαν είκοσι εννιά νέοι νομάρχες. [...] Στα υπουργεία στην Αθήνα απομακρύνθηκαν φυσικά οι ανώτεροι «πολιτικοί» αξιωματούχοι των βενιζελικών. [...] Οι τέσσερις κυριότεροι χώροι που επηρεάστηκαν από την κάθαρση ήταν οι δημόσιες υπηρεσίες, τα δικαστήρια, η παιδεία και οι ένοπλες δυνάμεις. [...] Η δηλωμένη πρόθεση του νέου καθεστώτος ήταν να «επαναφέρει την ομαλότητα». Μία από τις πρώτες πράξεις της νέας κυβέρνησης ήταν επομένως να παραχωρήσει αμνηστία. Ένα διάταγμα της 21^{ης} Νοε/4^{ης} Δεκ. αμνήστευε «όλα τα πολιτικά παραπτώματα εκτός από τα εγκλήματα σχετικά με τα γεγονότα της 31^{ης} Ιουλίου/13^{ης} Αυγούστου 1920», δηλαδή της ημέρας της δολοφονίας του Ίωνος Δραγούμη – και κατόπιν. Ο σκοπός αυτής της αμνηστίας ήταν πιο πολύ να

διευκολύνει την κυβέρνηση να απαλλάξει τους αντιβενιζελικούς από το να γίνουν στόχοι και από το στίγμα των διώξεων παρά να δείξουν γενναιοδωρία στους αντιπάλους.

Michael L. Smith, «Το όραμα της Ιωνίας», 1973 σ.311-313

Δ.1. Λαμβάνοντας υπόψη το κείμενο του βιβλίου σας και το περιεχόμενο των παρακάτω πηγών να παρουσιάσετε **αφενός** τις **μετακινήσεις** μέσα και έξω από την Ελλάδα κατά το 19^ο αιώνα, **αφετέρου** τους **χώρους προέλευσης** των μεταναστευτικών ρευμάτων από την **Οθωμανική Αυτοκρατορία προς την επαναστατημένη Ελλάδα** κατά την ίδια περίοδο, αναλύοντας στη συνέχεια τη **σημασία** της τελευταίας στη συγκρότηση του νέου ελληνικού κράτους.

(/25 μονάδες)

ΠΗΓΗ 1

Ο Έλληνας γεωργός μετά τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας

« Ο γεωργός εις τα χωρία παλαίει με τα στοιχεία, με την πενίαν, με την αμάθειαν, χωρίς να δύναται να φανή ποτέ νικητής, ή να φέρει το ελάχιστον αποτέλεσμα. Αξιοπαρατήρητο είναι ότι εις την ενδυμασίαν των χωρικών φυλάττεται το ομοιόμορφον, καθώς και εις την λοιπήν δίαιταν, και απαραλλάκτως, ως εις τον τακτικόν στρατόν.[...] τούτο δε πηγάζει εκ της κοινωνικής οπισθοδρόμησης, ένεκα της οποίας δεν υπάρχει διαφορά βίου, και αυτή η αιτία διέπει τους πάντας. Καθόσον όμως προχωρεί τις προς τας πόλεις, ευρίσκει την ποικιλίαν της ενδυμασίας, της κατοικίας και της λουπής διαίτης.»

Ο αγροτικός κόσμος, το ζήτημα της ενσωμάτωσης στο νέο κράτος, Ιστορία του Νέου Ελληνισμού

ΠΗΓΗ 2

Το προσφυγικό ζήτημα

Στους καθημερινούς μας συνειρμούς οι πρόσφυγες στην Ελλάδα ταυτίζονται χρονολογικά με το 1922 (...). Υπάρχουν όμως και καταστάσεις που σημάδεψαν την ιστορία με ξεριζωμούς, δυσκολίες προσαρμογής των εκπατρισθέντων και ενσωμάτωσής τους στις νέες πατρίδες.

Το παράδειγμα των καταδιωχθέντων από τους Τούρκους στα χρόνια του Αγώνα, (...) είναι ίσως το καταλληλότερο για να συγκρίνουμε παράλληλες καταστάσεις, συμπεριφορές αλλά και να εντοπίσουμε κάποιες ιδιαιτερότητες που δεν παρατηρούνται το 1922 (...).

Ο ξεριζωμός, σε γενικές γραμμές, παρουσιάζει και στις δύο περιπτώσεις κοινά χαρακτηριστικά: εσπευσμένη φυγή, διάσωση του ατόμου κ.λπ., με μια διαφορά: η αιχμαλωσία του οποιασδήποτε ηλικίας ατόμου, στα 1822, σημαίνει εξανδραποδισμό, πώληση σε σκλαβοπάζαρα της Ανατολής και στη συνέχεια, για όσους είχαν τα μέσα, εξαγορά του αιχμαλώτου από τα ελεύθερα μέλη της οικογένειάς του.

Αγγελική Φενερλή, Ερμούπολη, η προσφυγούπολη του 1822, στο συλλογικό τόμο «Ο ξεριζωμός και η άλλη πατρίδα, οι προσφυγούπολεις στην Ελλάδα», Επιστημονικό Συμπόσιο 11 και 12 Απριλίου 1997, σ. 189.

ΠΗΓΗ 3

«Μια νέα κοινωνία αρχίζει να διαμορφώνεται»

Μια από [τις μεταβολές στην μετεπαναστατική ελληνική κοινωνία] ήταν η αλλαγή στη σύνθεση του πληθυσμού, αποτέλεσμα της επαναστατικής περιόδου, και προερχόταν από δύο θεμελιώδεις αιτίες: από το ένα μέρος από την απομάκρυνση του τουρκικού στοιχείου από τα απελευθερωμένα εδάφη και από το άλλο από τη μετανάστευση, θεληματική ή ακούσια, των Ελλήνων προς τον ελλαδικό χώρο. Αν και το τουρκικό στοιχείο δεν αποτελούσε παρά ένα μικρό κομμάτι του πληθυσμού και οι

ετερόχθονες Έλληνες ένα ακόμα μικρότερο, εντούτοις η δημογραφική αυτή αλλοίωση στάθηκε κοινωνικά σημαντική. Οι Τούρκοι συνιστούσαν ηγετικό στοιχείο (...) σοβαρό παράγοντα στη διαμόρφωση κοινωνικών προτύπων και μοντέλων συμπεριφοράς (...). Οι ετερόχθονες διαδραμάτισαν ένα ρόλο που ήταν αντίστροφα ανάλογος από τον αριθμό τους. Και τούτο για δύο λόγους: πρώτο, ως δυτικομαθημένοι λόγιοι και Φαναριώτες είχαν αναπτύξει ικανότητες που τους έδιναν τη δυνατότητα να ασκούν πνευματική και πολιτική εξουσία. Δεύτερο ως πρόσφυγες που είχαν επιτύχει στον επιχειρησιακό τομέα, όπως οι Ψαριανοί και οι Χιώτες που εγκαταστάθηκαν στη Σύρο, μπόρεσαν να έχουν αποφασιστική συμμετοχή στην ελληνική οικονομία. (...) Μια νέα κοινωνία άρχισε να διαμορφώνεται βαθμιαία, στην οποία συναντήθηκαν διαφορετικής προελεύσεως στοιχεία του ελληνισμού, που ποτέ προηγουμένως δεν είχαν αναμιχθεί.

Ιωάννης Πετρόπουλος - Αικατερίνη Κουμαριανού, Η περίοδος της βασιλείας του Όθωνος 1833-1862, Ι.Ε.Ε, τόμ. ΙΓ', σ. 19

(Καλή) Επιτυχία ☺ σε όλους !!!